



‘Om biologische bollenteelt van de grond te krijgen, is collectiviteit nodig’

JUB Holland roemt gemeente Den Haag als voorbeeld van samenwerking in keten

In 2016 besloot de Haagse gemeenteraad in het kader van klimaat en duurzaamheid om enkel nog biologische bollen in te kopen. Er een raamcontract voor vier jaar opgesteld voor in totaal 100.000 euro aan biologische bollen. Hoewel het raamcontract inmiddels is verstreken, beheerbudgetten onder druk staan en er sprake is van inflatie, maakte Den Haag daarna elk jaar opnieuw 100.000 euro vrij voor de aankoop van biologische bloembollen. JUB Holland is de vaste leverancier van de biobollen.

Auteur: Karlijn Raats



Ariën Tuin



Ariën Tuin is sinds 2006 werkzaam bij de gemeente Den Haag. De eerste vijftien jaar was hij er groenbeheerder; inmiddels is hij beleidsadviseur groen en spelen. 'Met de 100.000 euro, die binnen Den Haag over de acht stadsdelen wordt verdeeld, wil de gemeente de handel in biologische bollen een stimulans geven', verklaart hij. 'Hierdoor zijn leveranciers verzekerd van een vaste jaarlijkse vraag en kunnen ze zonder al te veel risico in biologisch gekweekte bollen investeren.'

Daarnaast probeert Den Haag jaarlijks extra budget te vinden om zoveel mogelijk bloembollen te kunnen planten in het voorjaar. Opvallende Haagse locaties waar steevast

Structureel beheerbudget garandeert de afzet

bloembollen worden geplant, zijn het Korte Voorhout en het Lange Voorhout. 'Bewoners zijn er dol op. Als je ergens snel complimenten mee krijgt, is het met bloembollen', aldus Tuin.

Vaste vraag creëren

Robbert Uittenbogaard van JUB Holland: 'Naast beheerbudgetten werken gemeenten met projectbudgetten. Wij leveren al veel biologische bollen aan gemeenten. Dat is geweldig. Maar de meeste gemeenten kopen in op projectbasis en projectbudgetten verschillen per jaar. Om de biologische teelt van bollen echt te laten groeien, zoeken we naar een model zoals dat van de gemeente Den Haag. We hopen dat gemeenten meer willen investeren in vaste beheerbudgetten voor biologische bollen.'

Breder assortiment biologisch

Als ze verzekerd zijn van een vraag ter waarde van 100.000 euro per jaar, kunnen leveranciers zoals JUB Holland het risico nemen om meer bollen biologisch te laten telen. In 2016 werd niet meer dan 1 procent van de bloembollen op biologische wijze geteeld. Was de vraag vanuit Den Haag een impuls voor de biologische bollenteelt? Uittenbogaard vindt dat we het niet op die manier moeten bekijken. 'Het aanbod biologische bollen groeit elk jaar wat aantallen betreft door de gestegen vraag, maar het biologische areaal groeit over de hele breedte. Het gaat er meer om dat het assortiment biologische bollen breder is geworden en dat kwekers in de loop der jaren een heleboel kennis hebben opgebouwd. Hierdoor is de productkwaliteit sterk verbeterd.'

Ketensamenwerking

JUB Holland betreft zijn biologische bollen van telers met biologisch, Skal-gecertificeerd land. Het duurt drie jaar om de omslag van gewone naar biologische teelt te maken. Naast de samenwerking met kwekers met biologisch gecertificeerd land, heeft JUB Holland zelf drie jaar geleden ook de stap gezet om een biologische teelt van verschillende soorten bollen op te zetten. Zo kan het bedrijf direct op de vraag vanuit de markt reageren.

Overigens weet men bij JUB Holland van de hoed en de rand op het gebied van duurzaamheid. Het bollenbedrijf hielp mee aan de ontwikkeling van het keurmerk On the way to PlanetProof voor bloembollen en plant sinds vorig jaar emissieloos, met een elektrische plantmachine.

Speciaal geselecteerde biologische bollenmengsels

JUB Holland is gespecialiseerd in bollenmengsels die tot aan de zomer doorlopend een mooi beeld laten zien en die de biodiversiteit verhogen. Robbert Uittenbogaard: 'Over het algemeen geldt: in het vroege voorjaar, in maart, begint het met sneeuwkllokjes. Daarna volgen de kleurrijke krokussen. In april en mei bloeien de wilde oftewel botanische tulpjes. Tot mei bloeien de blauwe druifjes. Deze hebben een hoge nectarwaarde en worden goed bezocht door insecten. Ook narcissen staan in bloei tot mei. In mei en juni komen de sieruien en prairiebloemen op.' JUB Holland maakt doorbloeimengsels op maat, speciaal voor de locaties waar ze komen en waar een bepaalde beleving moet worden gecreëerd.

Uittenbogaard: 'Er gaat een lange weg en een uitgekiende teeltplanning aan vooraf voordat een kweker zijn biologisch gekweekte bollen mag verhandelen. Als er een gegarandeerde afzetbasis is door vaste beheerbudgetten voor biologische bollen, kunnen wij bij JUB Holland goede afspraken maken met biologische kwekers en kunnen zij daarin doorgroeien. We roepen gemeenten dan ook op om de samenwerking met ons aan te gaan. Nu wordt er wel biologisch geproduceerd en kopen wij biologische bollen in, maar is het de vraag in hoeverre alles afgezet kan worden. Daarmee blijft het risico groot, ook omdat bollen seizoensproducten zijn die na de oogst op tijd geplant moet worden. Je kunt ze niet, zoals zaad, een aantal jaren op de plank laten liggen.'

Tuin noemt nog een ander voordeel, naast de efficiëntieslag die er door samenwerking tot stand kan komen: 'Biologische bollen kunnen goedkoper worden als het volume kan worden opgeschroefd, ook al zullen ze nooit hetzelfde prijsniveau krijgen als reguliere bollen. Als de prijs daalt, zal de vraag verder stijgen. Zo help je elkaar in de lift.'

Assortiment

JUB Holland heeft met ruim 90 biologische bollensoorten een groot aanbod. 'Daar zijn we trots op. Maar het is wel het resultaat van jarenlange toewijding aan het opzetten van een biologische bollenketen. Twintig jaar geleden al plantten we in Amsterdam een strook biologische narcissenbollen naast een strook



Bonte berm in Den Haag met bollen van JUB Holland



Gebruikte soorten op het Eiberplein: Chionodoxa, Crocus, Fritillaria, Tulipa, Hyacinthoides, Leucojum, Narcissus, Puschkina en Scilla. Foto: Lilian Fotografie

reguliere bollen, als test. De verschillen vielen enorm mee. Ze staan er nog steeds prachtig te bloeien.'

Het telen van biologische bollen heeft echter nogal wat voeten in de aarde, want ze zijn kwetsbaar. Uittenbogaard legt uit hoe het assortiment is uitgebreid. 'De biologische bol-lenteelt begon met narcissen, zoals zojuist beschreven in Amsterdam. Narcissen zijn minder ziektegevoelig op de kwekerij. Wat betreft de biologische teelt van krokusbollen is de kennis de afgelopen jaren in rap tempo uitgebreid. Krokus maakt minder blad, waardoor onkruid meer kansen heeft. In de teelt wordt onkruid inmiddels steeds efficiënter en effectiever bestreden met mechanische methoden en biologische middelen. Na het planten wordt

de grond afgedekt met mulch. Ook de vitaliteit van de bodem wordt verbeterd met groenbemesters, waardoor er weerbare planten geteeld kunnen worden die minder gevoelig zijn voor ziekten.'

Ontwikkeling nieuwe soorten

Volgens Uittenbogaard gaat niet om meer of minder succesvolle plantensoorten, maar om een deel van de selectie binnen die soorten. De kennis over ziekteresistentie neemt JUB Holland ook mee in de ontwikkeling van nieuwe soorten, die ook gericht is op het verhogen van de biodiversiteit in bloemrijke borders en bermmen. 'Niet alleen de beleving van het vroege voorjaar is een mooi effect van bloembollen; ook trekken de bloemen al in het vroege voorjaar

insecten aan', zegt Uittenbogaard.

Tuin vindt de grotere biodiversiteit ook van belang voor het creëren van natuurlijke vijanden tegen plagen. 'Denk aan de eikenprocessierups. Als er meer insecten zijn in het vroege voorjaar, komen daar ook meer vogels op af, zoals de winterkoning en het roodborstje. Dat zijn de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups in een vroeg stadium. Later komen daar bijvoorbeeld nog koolmezen, vinken en boomklevers bij.'

Kwaliteit

Zoals er twintig jaar geleden weinig verschil viel op te merken tussen de biologische en de reguliere narcissen in Amsterdam, is Tuin ook zeer te spreken over de kwaliteit van de biologische bloembollen in Den Haag. 'Er komt altijd een aantal bollen in een mengsel minder goed terug. Dat ligt niet aan de ziektegevoeligheid, maar aan de verwilderingskracht van een bolsoort. De kwaliteit van de biologische bollen is altijd hoog geweest.'

Los van de vraag of het budget in de toekomst op een ton blijft staan, houdt de gemeente Den Haag volgens Tuin vast aan biologische bollen. 'Net als veel andere gemeenten is Den Haag volop bezig met het geven van invulling aan de thema's duurzaamheid, klimaatadaptatie en natuur en milieu. Daar hoort biologisch inkopen bij. We verwachten dat door de ervaringen met het inkopen van biologische bollen ook de inkoop van biologische planten en bomen makkelijker zal worden.'

Uittenbogaard benadrukt tot slot hoe belangrijk het is om duurzaamheid breed te bekijken. 'Duurzaamheid wordt niet alleen ingevuld met biologisch geteelde bollen, maar ook met duurzaam geteelde bollen. Er zijn dus meerdere wegen die naar Rome leiden als gemeenten willen meehelpen om de markt voor duurzaamheid te vergroten. Iedereen die vragen heeft, is welkom op onze studiedagen van 17 tot 20 april.'



BE SOCIAL
Scan, lees & deel!